

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete

Kandidatuppsats

Införandet av IFRS 3

Vilken effekt på goodwill har det haft för svenska banker?

Adoption of IFRS 3 – which effects on goodwill has it had on Swedish banks?

Författare: Tom Fahlén

Handledare: Åsa Grek

Examinator: Christoffer Rydland

Ämne/huvudområde: Företagsekonomi

Kurskod: FÖ2023

Poäng: 15hp

Examinationsdatum: 2018-05-30

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja

Nej

Sammanfattning

Syftet med examensarbetet är att granska vilka värdeförändringar införandet av IFRS 3 fått för redovisningen av goodwill. I min uppsats har jag använt mig av en kvantitativ metod, där årsredovisningar har granskats från fyra olika företag inom bankbranschen. Uppsatsen har en deduktiv ansats.

Årsredovisningarna har studerats vartannat år under tidsperioden 1997 till 2017.

Datamaterialet har sedan ställts samman i summeringstabeller för de enskilda bolagen och för den gemensamma branschen, där ett medelvärde togs fram.

Summeringstabellerna användes för att göra datamaterialet mer överblickbart. Värdena från summeringstabellerna användes slutligen i ett t-test. I t-testet ställdes värdena före och efter införandet mot varandra för att se om ett samband fanns för införandet av IFRS 3 och ökande goodwillposter. Resultatet från t-testet blev att endast ett av de fyra undersökta bolagen hade ett samband mellan ökande goodwillposter och införandet av IFRS 3, således har tre av fyra bolag inget samband.

Bidraget från min uppsats är en översikt om hur den generella värdeförändringen för svenska banker varit i och med införandet av IFRS 3, utifrån de redovisade värdena för goodwill.

Nyckelord: Företagsekonomi, årsredovisning, goodwill, immateriella tillgångar, IFRS 3

Abstract

The purpose of this study is to review possible value changes on corporate goodwill due to the adoption of IFRS 3. In my study I have a quantitative method, annual accounts from four different companies in the Swedish bank industry have been reviewed. The study has a deductive approach.

The annual accounts have been reviewed every other year within the period 1997 to 2017. The data has been summarized in tables for each company and for the joint industry. The tables were used to make the data become more transparent. Finally, the data has been used in a t-test. In the t-test the values from before and after the adoption was compared, to see if there is a connection between the adoption of IFRS 3 and increasing goodwill. The final result from the t-test indicated that only one out of the four reviewed companies showed a connection between increasing goodwill and the adoption of IFRS 3, thus, three of four companies showed no connection.

The contribution from my study is an overview of how the general value change has been for Swedish banks due to the adoption of IFRS3, based on the reported values of goodwill.

Keywords: Annual accounts, accounting, goodwill, intangible assets, IFRS 3

Ordlista

IASC	-	International Accounting Standards Committee
IASB	-	International Accounting Standards Board
GAAP US	-	Generally Accepted Accounting Principles
FASB	-	Financial Accounting Standards Board
IAS	-	International Accounting Standards
IFRS	-	International Financial Reporting Standards

Innehållsförteckning

1. Introduktion	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problemdiskussion	1
1.3 Problemformulering	2
1.4 Syfte	2
1.5 Avgränsning	2
1.6 Disposition	2
2. Teori	3
2.1 Förändring i och med införandet av IFRS 3	3
2.2 Teoretisk referensram	4
2.2.1 Principal Agent Teorin	4
2.2.2 Positive Accounting Theory	4
2.2.3 Institutionell Teori.....	5
2.3 Tidigare forskning.....	6
3. Metod.....	7
3.1 Tillvägagångssätt	7
3.2 Forskningsmetod.....	7
3.4 Datamaterial.....	9
3.5 Metodkritik	11
3.5.1 Validitet och reliabilitet.....	12
4. Resultat	12
4.1 Deskriptiv statistik	13
4.2 T-test	18
5. Diskussion	21
6. Slutsats.....	24
Referenslista	25
Appendix	31

Tabellförteckning

Tabell 1, Värden till t-test.....	11
Tabell 2, Handelsbanken sammanställning (Handelsbanken.se).....	13
Tabell 3, SEB sammanställning (SEB.se)	14
Tabell 4, Swedbank sammanställning (Swedbank.se)	15
Tabell 5, Nordea sammanställning (Nordea.se)	16
Tabell 6, Sammanställning av bankerna.....	17
Tabell 7, Mall för t-test.....	18
Tabell 8, Nordea t-test	18
Tabell 9, Swedbank t-test	19
Tabell 10, SEB t-test.....	19
Tabell 11, Handelsbanken t-test	20
Tabell 12, Alla banker t-test	20

1. Introduktion

1.1 Bakgrund

Innan 2000-talet fanns det ingen gemensam standard för redovisning i världen, vilket medförde svårjämförliga finansiella rapporter och svårigheter för externa intressenter att värdera företagen över landsgränserna. Det internationella redovisningsorganet International Accounting Standards Board (IASB) och den amerikanska motsvarigheten Financial Accounting Standards Board (FASB), samarbetade för att göra sina redovisningsstandards jämförbara och kompatibla. För att uppnå det skulle de huvudsakligen ta bort skillnader mellan IFRS och US GAAP. Det genomfördes i ”The Norwalk Agreement” 2002 (Financial Accounting Standards Board, 2002).

Till följd av the Norwalk Agreement kom de redovisningsmässiga metoderna för att hantera goodwill att förändras 2005. Den tidigare årliga och tvingande avskrivningen av immateriella tillgångar ersattes av den frivilliga omprövning av nedskrivningsbehovet vi idag använder oss av. Resultatet är en följd av införandet av IFRS 3 år 2005 och idag är det standarden för hur företag ska hantera rörelseförvärv och värdera tillgångar som uppstår till följd av företagsförvärv.

Inom redovisning och bokföring har begreppet goodwill kommit att ta allt mera plats under de senaste åren. Goodwill är det värde som uppstår när ett företag förvärvar ett annat företag, till ett anskaffningsvärde som inte kan förklaras av det förvärvade företagets egna kapital och materiella tillgångar. Det förvärvande företaget har alltså betalat mer för det förvärvade företaget än det på pappret är bokföringsmässigt värt, och den restposten kallas för goodwill (Lönnqvist, 2011).

1.2 Problemdiskussion

Införandet av IFRS 3 möjliggör för företag att i större utsträckning än under tidigare regleringar påverka resultatet med hjälp av värderingen av immateriella tillgångar. Enligt tidigare regleringar har nedskrivning av immateriella tillgångsposter varit tvingande, men IFRS 3 tillåter nedskrivning endast om behov föreligger. Den nu friare värderingen gör det svårt att bedöma ett företags ställning på marknaden samt värdera dess tillgångar genom att granska de finansiella rapporterna. Värderingen av immateriella tillgångar och svårigheten som föreligger, är av intresse inte bara för företagen själva utan också för investerare, kreditgivningsinstitut och andra intressenter.

Problematiken som omger IFRS 3 är inte bara relaterat till värderingen av tillgångarna. Friheten som företagen får genom att själva avgöra om nedskrivningsbehov föreligger eller inte, ger möjlighet till att påverka resultatet. Det kan få konsekvenser för hur företagets ledare väljer att agera. Om deras bonusar är kopplade till resultatet kan det misstänkas att de kommer att handla efter egen vinstmaximering och försöka öka företagets resultat genom redovisningsval (Beatty & Weber, 2006).

1.3 Problemformulering

Hur skiljer sig goodwillvärdet åt mellan tiden innan och efter införandet av IFRS 3?

1.4 Syfte

Syftet är att granska vilka värdeförändringar införandet av IFRS 3 fått för redovisningen av goodwill.

1.5 Avgränsning

För att avgränsa studien kommer jag att granska företag i en viss bransch, den valda branschen är bankbranschen. Företag som är verksamma i samma bransch är inte bara relevant för avgränsningen. Det är också relevant för att granskning av företag i samma bransch ger en ökad jämförbarhet eftersom de verkar på liknande villkor. Valet av just bankbranschen gjordes för att det var en bransch där företagen liknade varandra mest. Branschen upplevdes mer homogen än andra branscher, vilket underlättar för att kunna tyda ett generellt resultat för den valda branschen.

Jag kommer att granska årsrapporter som avser räkenskapsåren 1997 - 2017 för att se om tillämpningen av IFRS 3 har lett till skillnader för de immateriella tillgångsposterna över tid och då främst goodwillposten.

1.6 Disposition

Nedanför presenteras studiens disposition. Studiens olika kapitel beskrivs kort för att göra studien så lättöverskådlig som möjligt.

Studien inleds med kapitel två som är ett teoriavsnitt där tidigare forskning belyses och beaktas, även en teoretisk referensram återfinns där. Sedan följer kapitel tre i studien med metodavsnitt där jag lyfter fram min forsknings- och analysmetod. Sedermera följer analys av det datamaterial som jag fick fram. Datamaterialet sammanställdes i

tabeller och analyserades därefter. Kapitel fyra är resultatavsnittet här har ett t-test använts för att nå ett resultat med studien. Jag avslutar studien med att i kapitel fem föra en diskussion om förväntat resultat och faktiskt resultat, samt i kapitel sex göra en slutsats över arbetet.

2. Teori

2.1 Förändring i och med införandet av IFRS 3

I arbetet ska årsredovisningar innan och efter införandet av IFRS 3 jämföras, vilket gör att det finns ett intresse i att veta vilka skillnaderna som finns i hanteringen av immateriella tillgångar och goodwill mellan tidpunkterna.

IFRS 3 används av alla koncerner vars land följer IASBs standards. Introduktionen av IFRS 3 har också inneburit en uppdatering av tidigare regelverken IAS 36 (nedskrivningar) och IAS 38 (immateriella tillgångar), vilket har gjort att fler immateriella tillgångar ska tas upp till värdering än tidigare och föras in i balansräkningen. Tanken bakom regleringen är att uppnå ett resultat där människor oberoende på vilken årsredovisning de läser, ska kunna tolka, förstå och jämföra med andra företags redovisningar (Andersson, Ankarcrona & Ledman, 2005). Sedan starten 2005 ska alla koncernredovisningar i börsnoterade företag inom EU, upprättas enligt IFRS (Mazboudi, 2012).

Inter-Agency Standing Committee (IASC) hade 1999 en reglering kallad IAS 22, som sade att immateriella tillgångar och goodwill skulle skrivas av under en period av maximalt 20 år. Regleringen fick i mars 2004 en uppföljare av den nya standarden IFRS 3 'Business Combinations' av IASB. IFRS 3 reglerar hur redovisning relaterad till företagsförvärv och goodwill ska hanteras (Hartwig, 2012). En av de nya regleringarna som kom med IFRS 3 var att goodwill som uppstår vid ett företagsförvärv eller liknande, inte längre fick skrivas av. Istället ska goodwillvärdets nedskrivningsbehov prövas årligen eller oftare för att se om värdet består eller om nedskrivning skall göras (Hartwig, 2013). Det har gjort att goodwill har ändrats från att vara en restpost i balansräkningen i IAS 22, till att i IFRS 3 ses som en tillgång vars livslängd är på obestämd framtid (Larsson & Lagervall, 2006). Syftet med omarbetningen av

regleringen var att få finansiella rapporter att bli mer jämförbara mellan länder och att de därmed skulle bli mer tillförlitliga då ett verkligt värde skulle beräknas fram. Efter införandet har goodwillposten i balansräkningen ökat för många företag och IFRS 3 blev den viktigaste standarden för Sverige i det nya IFRS systemet (Hamberg, Paananen & Novak, 2011). Det har gjort att goodwillposten fått en större roll i företags finansiella rapporter.

2.2 Teoretisk referensram

2.2.1 Principal Agent Teorin

Jensen och Meckling (1976) presenterade en teori där de speglar problematiken med informationsasymmetri mellan företagsledningen och ägarna i företaget. Där ledningen har ett övertag mot ägarna i form av att de besitter mer information om företaget. Ledningen anses agera i egenintresse och att de vill maximera sin egennytt. Till följd av det väljer ägarna att vidta åtgärder genom övervakning i form av revision och redovisning, samt skapandet av incitamentsstrukturer som är en form av bonusprogram till ledningen.

2.2.2 Positive Accounting Theory

Watts och Zimmerman (1990) formulerade en förlängning av principal agent teorin. Teorin utgår från att ledarna av företag agerar i egenintresse och att de då maximerar sin egennytt framför ägarnas. Ledningens redovisningsval och de ekonomiska konsekvenserna anses ha en stark koppling inom teorin. Det talas om tre anledningar till att ledningen kan tänkas vilja göra specifika redovisningsval; bonusar, skuldsättningsgrad och företagets storlek.

- Bonus hypotesen - Enligt hypotesen kommer ledningen i de företag som har bonusar som är kopplade till resultatet, använda sig av redovisningsval som höjer resultaten och då också ledningens ersättning.
- Skuldsättnings hypotesen – Företaget kan vara bundet av skuldkontrakt, där ett angivet tröskelvärde inte för överskridas. För att hålla sig inom det bestämda spannet kan ledningen använda sig av redovisningsval som höjer tillgångarna, och på så sätt minska skuldsättningsgraden.

- Storlek på företaget - Företag som är mer kända av allmänheten och media kommer försöka göra vad de kan för att inte visa upp för höga vinster, eftersom det kan komma politiska regleringar på grund av höga vinster.

2.2.3 Institutionell Teori

Är en teori som förklarar varför företag inom vissa branscher eller områden har benägenhet att bli homogena. Att företag inom en bransch tenderar att bli homogena kallas för isomorfism (DiMaggio & Powell 1983). Carpenter och Feroz (2011) menade att isomorfism är en process där företag med liknande villkor och förutsättningar kommer av olika anledningar att efterlikna varandra. De lyfter fram tre olika former av isomorfism:

- Den normativa isomorfismen, där gemensamma utbildningar och medlemskap i professionella nätverk är exempel på saker som gör att branschen blir likformad.
- Härmande isomorfism, enligt teorin kommer företag inom samma bransch ha uppsikt över varandra, det på grund av rädsla och osäkerhet för att avvika från företag i samma bransch.
- Tvingande isomorfism, lagar, rekommendationer och specifika branschstandarder gör att företag inom samma bransch tvingas efterlikna varandra.

Införandet av IFRS 3 har medfört mer flexibilitet mot tidigare regleringar. Att det ges en friare hantering för om nedskrivning av goodwill ska genomföras eller inte, leder till att teorier som positive accounting theory och principal agent teorin kan vara användbara. Den tredje teorin, institutionell teori, blir användbar i uppsatsen då den ger en bild av hur olika branscher agerar, vilka omständigheter som påverkar och gör att branscherna blir likartade. Teorin kan vara till nytta för att förstå vad som är med och påverkar bankbranschen.

2.3 Tidigare forskning

I tidigare arbeten som återfinns nedanför behandlar införandet av IFRS 3, är jämförbarheten och tillförlitligheten återkommande ämnen. Mycket på grund av att den nya regleringen skulle öka jämförbarheten mellan länderna och att ta fram ett verkligt värde på goodwillposten skulle ge mer tillförlitlighet. Ett annat ämne som är återkommande är problematiken med hur goodwill beräknas om till verkligt värde.

Glaum, Schmitd, Street och Vogel (2013) förklarar i sitt arbete att brister fortfarande finns i det nya IFRS systemet. Den jämförbarhet som ville uppnås med introduktionen av den nya standarden, tenderar att fortsatt påverkas mycket av olika länders och företagsspecifika faktorer samt redovisningstraditioner.

Pope och Mcleay (2011) menar på att jämförbarheten efter införandet av IFRS har ökat i vissa specifika fall. Däremot finns studier som visar att IFRS adoption inte automatiskt leder till några förbättringar av redovisningskvalitén. I deras studie fann de ett mönster i att organisations specifika egenskaper har påverkat redovisningskvalitén både före och efter införandet av IFRS. Slutligen lyfter de också upp att flexibiliteten i den nya standarden kan ha lett till minskad insynen i vissa företag.

Dichev (2008) menar att det också finns en stor problematik i sättet vi numera redovisar goodwill. Många företag använder sig av diskonteringar och olika former av prognoser för att få fram ett verkligt värde av sina goodwillposter. Det visar på att immateriella tillgångar vid många tillfällen inte bygger på grundläggande fakta utan baseras på en prognos av värdet. Vidare skapar det ett stort problem då goodwill i många företags redovisningsrapporter utgör en väsentlig del, eller rent av majoriteten av företagets tillgångar. Det försvårar värderingen av företagets tillgångar för de intressenter som redovisningen faktiskt är riktad till.

Gauffin, Nilsson och Hagström publicerade 2016 en artikel i Tidningen Balans där de utvärderat de immateriella tillgångarnas ställning tio år efter införandet av IFRS 3, där de bland annat belyser en fortsatt svårighet att identifiera och värdera tillgångsposten för just goodwill. 58 procent av de 57 undersökta företagen lämnade beskrivningar för goodwillposten som egentligen inte alls identifierar vad den utgörs av och endast elva

procent, sex företag, ger en tydlig bild över vad som genererat goodwillvärdet. Vidare visade det sig att värdet på den immateriella tillgångsposten i företag noterade på OMX Stockholm Large Cap kontinuerligt växt sedan införandet 2005.

I Manganaris, Spathis och Dasilas (2016) artikel jämförs bankers bokföringsinformation efter införandet av IFRS. De visar exempel på att relevansen i bokföringsinformation från banker i Frankrike och Skandinavien är högre än i många andra delar av Europa. Vidare går det att läsa om hur de ser en skillnad mellan privata banker och börsnoterade banker sett till konservatism. Banker som är noterade på börserna anses ha en högre nivå av konservatism.

3. Metod

3.1 Tillvägagångssätt

Studien har en deduktiv ansats. Deduktion utgår från en teoretisk referensram, här IFRS 3 och andra applicerbara teorier, för att sedan skapa hypoteser som kan testas mot verkligheten (Eriksson & Hultman, 2014). För granskning av årsrapporter, som kräver kvantifiering och generalisering av stora mängder data, är en kvantitativ metod lämplig. En kvalitativ metod saknar möjligheter att analysera det med ett rättvisande resultat, då den kvalitativa metoden är mer lämplig för att göra djupgående studier på ett fåtal studieobjekt där syftet är mer subjektivt, exempelvis att få förståelse för en uppfattning (Bjereld, Demker & Hinnfors, 2009).

Den kvantitativa metoden gör det också möjligt att åskådliggöra resultaten i diagram eller andra illustrationer, vilket kan vara lämpligt för en så stor datamängd för att öka läsarens förståelse för resultatet.

3.2 Forskningsmetod

Jag kommer att arbeta med material från årsrapporter, där företagen inom den valda branschen studeras. Företagen ska vara noterade på Stockholmsbörsen, OMX Stockholm Large Cap mellan åren 1997 till 2017. Definitionen av att vara noterat på Large Cap är att bolaget har ett börsvärde på mer än 1 miljard euro. Bolag med den storleken har mer omfattande finansiella rapporter och större tillgångar. I rapporterna

kommer jag främst att studera posten ”immateriella tillgångar”. Jag kommer även att granska tillhörande noter till den posten, för att ta reda på storleken för goodwill. Det kommer att upprättas en jämförelse av posterna goodwill och immateriella tillgångar i ett intervall om vartannat år, för att minska mängden data att analysera och för att se hur de utvecklas allt eftersom tillämpningen av IFRS 3 blir mer etablerad.

Inledningsvis i mitt arbete tog jag fram alla företag listade på Large Cap OMX 30 Stockholmsbörsen. Där arbetet med att sortera företagen efter bransch inleddes, målet var att finna en bransch med 3 - 5 företag. Först övervägde jag att välja fastighetsbranschen, vilket var den branschen med flest listade företag. Ganska snabbt visade det sig att deras immateriella tillgångar var begränsade, vilket skulle göra det svårt att få fram ett resultat i studien. Av de kvarvarande branscherna som hade flera företag registrerade på Large Cap, valde jag bankbranschen för att jag ansåg att den hade antydning till att vara mer homogen än andra branscher. En homogen bransch underlättar då företagen inom branschen liknar varandra. Det gör det lättare att kunna jämföra värden inom branschen, i det här fallet för att jämföra hur goodwillvärden har förändrats i och med införandet av IFRS 3. I och med att det blir lättare att göra jämförelser blir det också enklare att tyda ett resultat på hur värdeförändringarna för goodwill varit inom branschen. De aktörerna jag studerat inom bankbranschen är Handelsbanken, Swedbank, Nordea och SEB, där årsredovisningarna hämtades på respektive banks hemsida.

3.3 Analyismetod

Det samlade materialet från de finansiella rapporterna kommer samlas ihop. Genom att placera det funna materialet i en jämförbar tabell, kommer jag att kunna bearbeta datamaterialet genom att analysera det kvantitativt och på det sättet kunna se hur värdena skiljer sig mellan åren.

För att undersöka om goodwillposter ökat i värde, valde jag att studera bankerna i ett tidsintervall om vartannat år mellan 1997 till 2017. Från företagens årsredovisningar har jag summerat posterna immateriella tillgångar och goodwill. Valet av tidsperiod gjordes för att kunna få en bild av hur posten såg ut innan införandet av IFRS 3. Hur den kom att förändras direkt efter införandet och om utvecklingen sedan fortsatt fram till idag.

När jag i mitt sökande fått fram storleken på goodwill och företagets immateriella tillgångar, delade jag goodwillvärdet med de totala immateriella tillgångarna för året. Beräkningen gjorde så jag kunde läsa av i procent hur stor del av de immateriella tillgångarna som utgörs av goodwill, vilket ger en överblick om hur det har förändrats över tiden och mellan företagen.

Jag är främst intresserad av hur goodwillposten har förändrats inom den valda tidsperioden, därför gjordes en summeringskolumn där goodwillvärdet räknas om till 2017 års penningvärde. För att få så jämförbara resultat som möjligt, är det av vikt att ta hänsyn till att penningvärdet har förändrats över tid. Den omvandlingen gjorde jag med hjälp av historicalstatistics.org som är en sida där penningvärdet räknas om med hjälp av konsumentprisindex. Konsumentprisindex mäter den genomsnittliga prisnivån för alla varor och tjänster, mätta mot budgetandelar i det typiska hushållet. Den typ av omräkning som avser att omvandla ett nominellt belopp till ett specifikt års prisnivå kallas deflatering (Fregert & Jonung, 2014).

Tillskillnad från de övriga bankerna rapporterade Nordea sina tillgångar i euro. Därför behövdes en omräkning från euro till SEK göras. Omräkningen gjordes genom att köpkursen för euro 31/12 för det innevarande året multiplicerades med goodwillvärdet för året. Efteråt räknades det framtagna goodwillvärdet om med konsumentprisindex på samma sätt som för övriga banker. Det fungerade bra med alla år förutom 1999, dit den använda tabellen från: online.blinfo.se, inte sträckte sig tyvärr. Däremot fann jag via euron.nu kursen från 1/1 2000, alltså dagen efter och tillämpade den. Det kan ha skett någon mindre förändring mellan dagarna men beräkningen borde vara så gott som exakt. En annan komplikation med Nordea var att innan 2001 var banken uppdelad i flera mindre banker; Meritabank, Nordbanken, Unibank och Kreditkassen (Nordea.se). För att få material innan 2001, fick bankernas respektive redovisningar studeras och posterna slås samman.

3.4 Datamaterial

Inledningsvis finns sammanställningen av bolagen enskilt och tillsammans. Där storlek, omräkning och procentsats av goodwill presenteras. Det som kan avläsas från tabellen är att från inledningen av tidsperioden till 2017, har goodwill av de totala immateriella tillgångarna minskat i procent. Det är genomgående för alla bolag och det går att se en

skillnad på före och efter införandet av IFRS 3, då goodwillvärdet för alla bolag är som minst under 2017. Vidare visar kolumnen längst till höger det värde goodwillposten för innevarande år har i 2017 års penningvärde. Där går det att tyda en reaktion i samband med 2005 och införandet av IFRS 3. Reaktionen tenderar att ganska snabbt återgå till ett liknande värde som posten hade innan införandet.

Efter att de enskilda bolagens värden placerats i var sin tabell, gjordes också en sammanställning av bolagens gemensamma värden i en egen tabell. Jag ville få en bild av hur väl de enskilda resultaten speglar hur branschens värden har förändrats under den valda tidsperioden. Sammanställning gjordes genom att addera de olika värdena inom posterna "totala immateriella tillgångar" och "varav goodwill". Medelvärdet för före och efter förändringen skattades. Även här behövdes en omräkning göras för Nordeas post totala immateriella tillgångar, som gjordes mot köpkursen per 31/12 innevarande år.

Efter sammanställningarna av de olika tabellerna finns en mängd data att analysera och jämföra sinsemellan. För att kunna få fram ett resultat utfördes ett T-test, här vill jag kunna se skillnaderna på före och efter införandet av IFRS 3. Testet gjordes såväl på de enskilda företagen som på den gemensamma sammanställningen av branschen. Testet gjordes i statistikprogrammet STATA. Där det ska analyseras hur värdena kommer att förändrat sig till följd av introduktionen av den nya standarden IFRS 3.

I tabellen nedanför ses de värden och variabler som kommer att användas i de multipla t-testen. För alla bolag har det gjorts fyra observationer innan införandet av IFRS 3 och sju stycken efteråt, det gäller även för sammanställningen av bolagen. Här går det också att se medelvärden mellan tidpunkterna och deras standardavvikelser, samt minsta och högsta uppmätta värdet. Värt att notera är att Nordea innan införandet av IFRS 3 har minimum värde på noll, eftersom banken tidigare var uppdelad i flera banker och inte hade något upparbetat goodwill. Att ett värde på noll finns med påverkar givetvis utfallet en del och Nordeas medelvärde blir således mycket lägre. Även Nordeas standardavvikelse före införandet sticker ut mot övriga bolag. Till följd av att det finns ett nollvärde samt att bolaget på kort tid bygger upp en stor goodwillpost, är standardavvikelsen så stor som 14 292,13. Det kan jämföras med exempelvis SEB som innan införandet hade en standardavvikelse på 349,54.

Tabell 1, Värden till t-test

<i>Variabler</i>	<i>Observationer</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standardavvikelse</i>	<i>Minsta värde</i>	<i>Högsta värde</i>
<i>Alla efter</i>	7	13 958,43	2080,935	11 036	16 592
<i>Alla före</i>	4	9743	3966,586	5662	14 306
<i>Handelsbanken efter</i>	7	7322	1610,886	6570	10 960
<i>Handelsbanken före</i>	4	6786,25	835,417	5970	7933
<i>SEB efter</i>	7	10 924,14	3030,714	4727	13 773
<i>SEB före</i>	4	12 143,75	349,5362	11 805	12 517
<i>Swedbank efter</i>	7	14 758,14	3249,095	12 062	20 656
<i>Swedbank före</i>	4	7214,75	2330,845	4159	9539
<i>Nordea efter</i>	7	22 971,43	2694,495	19 518	27 169
<i>Nordea före</i>	4	12 821,75	14 292,13	0	28 531

Källa: egenutvecklad tabell

3.5 Metodkritik

I min studie har jag valt att endast använda mig av information från årsredovisningar. Det valet kan göra att resultatet inte blir lika heltäckande som om jag hade kompletterat de granskade årsredovisningarna med en kvalitativ studie. Vid en kvalitativ studie så ligger intresset mer i att förstå vilka kvaliteter och egenskaper en händelse har (Bjereld et al., 2009). Intervjuer med exempelvis revisorer skulle ge en bredare bild av hur den praktiska användningen av IFRS 3 fungerar. Det kunde också gett en inblick i hur revisorerna ser på eventuella problem med regleringen. Hade en erfaren revisor som arbetat under en längre tid intervjuats, kunde en jämförelse av de olika regleringarna

göras. Att komplettera den redan befintliga kvantitativa studien med en kvalitativ intervju, har dock uteslutits på grund av tidsbrist.

En annan aspekt som kan spelat en stor roll för utfallet är valet av bransch. För att kunna uttala sig mer brett om noterade företag på svenska marknaden, skulle möjligtvis en annan bransch kunna ge en mer rättvisande bild. Bankbranschen styrs på andra sätt i förhållande till många andra branscher, vilket jag återkommer till senare i arbetet.

3.5.1 Validitet och reliabilitet

Enligt Trost (2012) är validitet att studien mäter det som avses att mätas. För att uppnå hög validitet i min studie har jag använt mig av information direkt från de granskade företagen, i form av årsredovisningar. Information om de bestämda posterna immateriella tillgångar och goodwill har hämtats, vilket är det jag avsett att mäta.

Reliabilitet innebär att en mätning är pålitlig och inte tillkommer av slumpen, om samma mätning gjorts på nytt skulle samma resultat uppnås (Trost, 2012). I min studie kan reliabiliteten anses hög, då resultatet baseras på företagens bokförda poster för immateriella tillgångar och goodwill, som blivit granskade och godkända av revisorer. Hade en ny mätning gjorts skulle resultatet blivit detsamma.

4. Resultat

Nedanför följer det resultat som uppnåtts i studien. T-testet prövar om det går att hävda att goodwillposten har växt efter införandet av IFRS 3, genom att det tas fram ett p-värde efter att värdena innan och efter införandet ställs mot varandra. P-värdet avgör huruvida de finns ett samband mellan att goodwillposterna från 2005 och framåt har ökat eller inte. T-testet görs med en bestämd signifikansnivå om 95%. Det innebär att p-värdet som tas fram, ska anta ett värde om 0,05 eller mindre för att sambandet ska anses stämma. I tabellen kommer det gå att se om värdet ökat, minskat eller varit oförändrat mellan de valda tidsaspekterna.

Efter att sammanställningar och testerna har utförts är förhoppningarna att det ska kunna urskiljas ett resultat på hur förändringarna och skillnaderna innan och efter införandet av IFRS 3 skiljer sig från varandra.

4.1 Deskriptiv statistik

Under följande avsnittet kommer summeringstabellerna att visas. I tabellerna finns värden på totala immateriella tillgångar och hur stor del av de som är goodwill. Det finns även en procentsats över hur stor del av de immateriella tillgångarna som utgörs av goodwill. Slutligen finns det en kolumn som visar vilket värde goodwill har för de olika åren omräknat i 2017 års penningvärde.

Tabell 2, Handelsbanken sammanställning

ÅR	Totala immateriella tillgångar	Varav Goodwill	GW i % av Immateriella tillgångar	Omräknat till 2017 års värde
2017	9861 mkr	6798mkr	68,94%	6798mkr
2015	8254mkr	6460mkr	78,27%	6641mkr
2013	7835mkr	6431mkr	82,08%	6596mkr
2011	7079mkr	6352mkr	89,73%	6570mkr
2009	7319mkr	6511mkr	88,96%	6999mkr
2007	6283mkr	6032mkr	96,00%	6690mkr
2005	12 789mkr	9542mkr	74,61%	10960mkr
2003	5891mkr	5867mkr	99,56%	6795mkr
2001	6587mkr	6587mkr	100%	7933mkr
1999	5171mkr	5171mkr	100%	6451mkr
1997	4770mkr	4770mkr	100%	5970mkr

Källa: (Handelsbanken.se)

Tabell 3, SEB sammanställning

ÅR	Totala Immateriella- tillgångar	Varav Goodwill	GW i % av Immateriella- tillgångar	Omräknat till 2017 års värde
2017	10 718mkr	4727mkr	44,10%	4727mkr
2015	17 069mkr	10 003mkr	58,60%	10 283mkr
2013	17 171mkr	10 408mkr	60,61%	10 676mkr
2011	17 872mkr	10 487mkr	58,68%	10 847mkr
2009	17 177mkr	10 829 mkr	63,04%	11 640 mkr
2007	16 894mkr	12 419mkr	73,51%	13 773mkr
2005	15 196mkr	11 773mkr	77,47%	13 523mkr
2003	10 486mkr	10 265 mkr	97,89%	11 890mkr
2001	10 308 mkr	10 251 mkr	99,45%	12 363mkr
1999	9535 mkr	9462mkr	99,23%	11 805mkr
1997	10 379 mkr	10 001mkr	96,36%	12 517mkr

Källa: (SEB.se)

Tabell 4, Swedbank sammanställning

År	Totala Immateriella- tillgångar	Vara Goodwill	GW i % av Immateriella- tillgångar	Omräknat till 2017 års värde
2017	16 329mkr	13 100mkr	80,23%	13 100mkr
2015	13 690mkr	12 010mkr	87,72%	12 346mkr
2013	13 658mkr	11 760 mkr	86,10%	12 062mkr
2011	13 799mkr	11 762mkr	85,23%	12 165mkr
2009	17 555mkr	15 368 mkr	87,54%	16 519mkr
2007	20 139mkr	18 624mkr	92,48%	20 656mkr
2005	15 574mkr	14 329mkr	92,00%	16 459mkr
2003	5978 mkr	5851mkr	97,88%	6777mkr
2001	7005mkr	6952mkr	99,24%	8384mkr
1999	7673mkr	7646mkr	99,65%	9539mkr
1997	3326mkr	3323mkr	99,91%	4159mkr

Källa: (Swedbank.se)

Tabell 5, Nordea sammanställning

*meur = miljoner euro

ÅR	Totala Immateriella-tillgångar	varav Goodwill	GW i % av Totala immateriella-tillgångar	Omräknat från Euro Till Sek	Goodwill Värde i Sek Respektive år	Omräknat till 2017 års värde
2017	3983 meur*	1994 meur	50,06%	9,7882	19 518 msek	19 518 msek
2015	3208 meur	2170 meur	67,64%	9,0735	19 689 msek	20 240msek
2013	3246 meur	2421 meur	74,58%	8,9230	21 602 msek	22 158 msek
2011	3321 meur	2575 meur	77,54%	8,9247	22 981 msek	23 769 msek
2009	2947 meur	2446 meur	82,99%	10,333	25 275 msek	27 169 msek
2007	2725 meur	2408 meur	88,37%	9,4535	22 764 msek	25 248 msek
2005	2221 meur	2100 meur	94,55%	9,41	19 761 msek	22 698 msek
2003	2090meur	2028meur	97,03%	9,074	18 402 msek	21 314 msek
2001	2551meur	2517meur	98,67%	9,3990	23 657 msek	28 531 msek
1999	142meur	135meur	95,07%	8,5660	1156 msek	1442 msek
1997	0meur	0meur	0,00%	8,71	0msek	0sek

Källa: (Nordea.se)

Tabell 6, Sammanställning av bankerna

År	Totala Immateriala-tillgångar	Vara Goodwill	GW i % av Immateriala-tillgångar	Omräknat till 2017 års värde
2017	18 974mkr	11 036mkr	58,16%	11 036mkr
2015	17 030mkr	12 041mkr	70,70%	12 378mkr
2013	16 907mkr	12 550mkr	74,23%	12 873mkr
2011	17 097mkr	12 896mkr	75,43%	13 338mkr
2009	18 126mkr	14 496mkr	79,97%	15 582mkr
2007	17 269mkr	14 960mkr	86,63%	16 592mkr
2005	16 115mkr	13 851mkr	85,95%	15 910mkr
2003	10 330mkr	10 096mkr	97,73%	11 694mkr
2001	11 969mkr	11 862mkr	99,11%	14 306mkr
1999	5899mkr	5859mkr	99,32%	7310mkr
1997	4619mkr	4524mkr	97,94%	5662mkr

Källa: egenutvecklad tabell

Se *appendix 1* för ett linjediagram som visar hur värdet har förändrats mellan 1997 till 2017. Nordeas låga värden under 1997 och 1999 påverkar kurvans inledning något, annars ges en bra bild av hur förändringen för goodwill sett ut.

4. 2 T-test

I t-testet användes den samlade informationen från kolumnen ”omräknat till 2017 års värde” för de enskilda bolagen och bolagen tillsammans, där värdena ställdes mot varandra. Testet avgör om det går att uttala sig om det finns ett samband mellan införandet av IFRS och ökande goodwillposter. Det går då att utesluta att en eventuell förändring tillkom slumpmässigt. Alla bolag har ett eget t-test, där tre alternativ tagits fram:

Tabell 7, Mall för t-test

<i>Värdet efter introduktionen <0</i>	<i>Värdet efter introduktionen = 0</i>	<i>Värdet efter introduktionen > 0</i>
--	--	---

Källa: egenutvecklad tabell

I tabellen kommer varje alternativ att presenteras med framräknade sambandet. Eftersom att en signifikansnivå om 95% användes behöver värdet efter införandet anta ett värde mindre än 0,05 för att stärka sambandet.

Tabell 8, Nordea t-test

<i>Värdet efter introduktionen <0</i>	<i>Värdet efter introduktionen = 0</i>	<i>Värdet efter introduktionen > 0</i>
<i>0,8745</i>	<i>0,2510</i>	<i>0,1255</i>

Källa: egen utvecklad tabell

Nordeas t-test visar inte prov på något samband mellan växande goodwillposter och införandet av IFRS 3. Det går att se då inget av de tre värdena visar ett värde som är 0,05 eller mindre, vilket tyder på samband. Däremot är Nordea den bank efter Swedbank, som är närmast att visa på ett samband. Även om det fortsatt är stor skillnad mellan 0,05 och 0,1255. Det ska tilläggas att ett av de fyra värdena innan införandet av IFRS 3 var noll för Nordea. Att ett nollvärde fanns i goodwillposten gör att det beräknade medelvärdet sjunker väldigt mycket. Trots det kan det inte sägas att ett samband finns med växande poster efter IFRS införande.

Tabell 9, Swedbank t-test

Värdet efter introduktionen <0	Värdet efter introduktionen $= 0$	Värdet efter introduktionen > 0
0,9990	0,0020	0,0010

Källa: egenutvecklad tabell

Swedbanks t-test skiljer sig mot de övriga bankernas tester. Swedbank är det enda av de fyra studerade bolagen som visar ett samband mellan införandet av IFRS 3 och större poster för goodwill. Det framgår tydligt av ekvationen nere till höger i tabellen ovan, det vill säga värdet efter introduktionen > 0 . Swedbank har ett värde för sambandet på 0,001 och för att identifiera ett samband krävdes 0,05. Det innebär att Swedbank har ett samband och att sambandet är starkt. Swedbank har också starka samband för de övriga två alternativen, ett positivt samband för att värdet efter introduktionen $= 0$ och ett starkt negativt samband för värdet efter introduktionen < 0 .

Tabell 10, SEB t-test

Värdet efter introduktionen <0	Värdet efter introduktionen $= 0$	Värdet efter introduktionen > 0
0,1657	0,3314	0,8343

Källa: egenutvecklad tabell

SEB är det företaget som är längst ifrån att kunna visa på ett samband mellan införandet av IFRS 3 och ökande goodwillposter. Med den bestämda signifikansnivån på 95% som testet använder sig av ska värdet som sagt vara 0,05. SEB har ett värde om 0,8343 i den ekvationen som visar att goodwillposten skulle vara större efter införandet av IFRS 3. Det värdet är långt ifrån att kunna visa på ett samband. Tillskillnad för de övriga bankerna är SEB's lägsta värde att goodwill ska minska efter introduktionen, de antar ett värde om 0,1657.

Tabell 11, Handelsbanken t-test

Värdet efter introduktionen < 0	Värdet efter introduktionen $= 0$	Värdet efter introduktionen > 0
0,7563	0,4873	0,2437

Källa: egenutvecklad tabell

Handelsbanken har ett neutralt resultat. Resultatet tyder inte på något samband för värdet efter introduktionen > 0 . Däremot är Handelsbanken mycket närmare ett samband än exempelvis SEB. Värdet för ekvationen i Handelsbanken är 0,2437 och det går inte hävda att posterna för goodwill vuxit efter införandet av IFRS 3 hos bolaget. Trots att värdet är det lägsta för de tre alternativen i tabellen.

Tabell 12, Alla banker t-test

Värdet efter introduktionen < 0	Värdet efter introduktionen $= 0$	Värdet efter introduktionen > 0
0,9400	0,1199	0,06

Källa: egenutvecklad tabell

Den gemensamma sammanställningen av bolagen visar inte heller den på något samband mellan införandet av IFRS 3 och växande goodwillposter. Däremot är den närmare, då värdet efter introduktionen är 0,06 och 0,05 krävs för att kunna bekräfta ett samband. Swedbank är följaktligen en stor del till ett så pass starkt positivt samband, eftersom resterande tre bolag alla hade negativa samband. Även här är det ett starkt samband för att posten inte minskat efter införandet, vilket går att se på värdet efter introduktionen < 0 , som antar ett värde på hela 0,94.

T-testet visar prov på att det inom bankbranschen inte blivit så stora skillnader på goodwillposterna. Endast ett av fyra bolag kan visa på sambandet mellan växande goodwillposter och införandet av IFRS 3. Resultatet blir helt enkelt att goodwillposterna i den övervägande delen av företagen inte har ökat i värde till följd av införandet av IFRS 3.

5. Diskussion

I min studie har jag granskat årsredovisningar för fyra företag inom bankbranschen mellan åren 1997 till 2017. Resultatet jag fick var att endast ett av fyra undersökta företag kunde visa på ett samband mellan växande goodwillposter och införandet av IFRS 3. De tre andra företagen hade värden som var mer konstanta över tiden.

Watts och Zimmermans (1990) positive accounting theory som lyftes upp i början av arbetet, baserades på att ledningen kan göra redovisningsval utifrån deras egenintresse. En av hypoteserna för teorin var bonus hypotesen, den beskriver hur ledningens bonusar och resultatet är sammankopplat. Det leder till att ledningen gör redovisningsval som ökar resultatet och således också deras bonusar. Redovisningsvalen kan beröra hur tillgångar inom företaget värderas, som exempelvis goodwill. Om ledningen vill uppnå högre resultat, kan de undvika eventuella nedskrivningar och på så sett uppnå högre resultat för företaget. Jag anser att det inte går att avvisa teorin helt i min studie, då värdena är konstanta eller har ökat. Att större eller lika stora tillgångar finns för ledningen att göra sina redovisningsval utifrån, skapar fortsatt möjligheter till att göra val efter egenintresset. Den stora tillgångsposten gör att det finns utrymme kvar att använda i sina redovisningsval utan att intressenter eller ägare blir direkt misstänksamma. Hade värdena istället minskat skulle det tyda mer på att teorin inte passar in på ledningens aktioner, då goodwillposten skulle skrivits ned och skapa ett mindre utrymme av tillgångar. Jag anser att det ger mer begränsade möjligheter till att göra redovisningsval i egenintresse, då inte samma utrymme finns att arbeta med längre. Om egenintresse drivs på mindre belopp tror jag det blir mer genomskådligt mot ägarna och färre vill genomföra redovisningsvalen. I nuläget beror det på hur ärlig ledningen har varit med nedskrivningar av goodwill under tidsperioden. Har ledningen undvikit eventuella nedskrivningar trots att de är befogade faller det i linje med positive accounting theory's bonus hypotes.

Under arbetet med studien, fann jag flera artiklar som belyste problem med värderingen efter införandet av IFRS. Här fanns de som påstod att goodwillposten bara värderades efter en prognos (Dichev, 2008). Andra lyfte problematiken med att många företag än idag inte kan identifiera sina goodwillposter och att de immateriella tillgångarna har ökat sedan införandet av IFRS (Gauffin et al., 2016). Hamberg et al. (2011) lyfter även upp i sin studie att IFRS 3 var den viktigaste förändringen för Sverige under införandet av IFRS 2005. De visar även prov på att goodwillposten har ökat väsentligt sedan

införandet och att det kan hänföras till en ökande förvärvsverksamhet och få nedskrivningar. Att jag redan tidigt i mitt arbete fann artiklar som antydde att goodwill och immateriella tillgångar växt sedan införandet, gav förväntningar att även min studie skulle följa där efter. Således skulle arbetet mer handla om hur stor skillnaden verkligen var mellan innan och efter införandet av IFRS 3.

Tillskillnad från tidigare studier fick jag ett resultat i mitt t-test att endast ett av fyra företag, har större goodwillposter efter införandet av IFRS 3. Däremot visade mina summeringstabeller att de totala immateriella tillgångarna har ökat sedan införandet, som också Gauffin et al. (2016) menade på i Tidningen Balans. Goodwillposten såg i vissa fall ut att ha ökat i värde, men när deflatering av goodwillvärdet gjorts, till 2017 års penningvärde, var värdena mer lika. Den skillnaden som faktiskt gick att utläsa från summeringstabellerna var att goodwillposten beräknad i procent av de totala immateriella tillgångarna, år för år minskat inom bankbranschen. Det ligger till viss del i linje med önskan kring införandet av IFRS 3, då endast goodwill har bekymret med obestämd nyttjandeperiod, omräkning till verkligt värde och omprövning för eventuella nedskrivningar. De övriga immateriella tillgångarna skrivs likt inventarier av enligt plan, vilket inte präglas av dessa bekymmer på samma sätt.

Hamberg et al. (2011) visade i sin studie att goodwill för svenska företag växt efter att IFRS 3 antogs, min studie speglar inte samma bild. Däremot har jag i min studie endast tagit hänsyn till de bokförda värdena i årsredovisningarna. Jag har inte registrerat vilka förvärv eller nedskrivningar som gjorts under tidsperioden, vilket skulle kunna ge en förklaring till förändringar under vissa år. Själva värdena för förvärv och nedskrivningar är dock inkluderat i värdeförändringen för goodwill. Det gör att mitt bidrag endast ger en översikt om hur den generella värdeförändringen för svenska banker varit i och med införandet av IFRS 3, utifrån de redovisade värdena för goodwill. Mitt resultat ska således inte ses som ett resultat som speglar alla svenska företag eller en generell bild av noterade bolag i Sverige. Det blir ett specifikt resultat för den svenska bankbranschen, med hänsyn enbart taget till bokfört goodwillvärde.

Dichev (2008) berättade i sin studie hur värderingen av goodwill i vissa fall sker utefter en prognos. Det skapar en problematik med hur väl det värdet stämmer överens med det verkliga värdet av goodwill. Gauffin et al. (2016) visade att det också fanns problem med identifieringen av goodwillposterna. I och med att prognoser för goodwill inte

redovisades i de företagen jag studerade, kan jag inte uttala mig om huruvida goodwillposterna är baserade på prognos eller inte. Värderingen av goodwill inom bankbranschen har således inte behandlats och någon kommentar kring huruvida tillförlitligheten eller identifieringen av värdena förändrats kan inte lämnas. Däremot visar min studie att inget av de undersökta företagen uppvisar att deras goodwillposter minskat efter införandet av IFRS 3. Hade goodwillposterna minskat tror jag också att problematiken följt därefter, då färre värden skulle baseras på en eventuell prognos och behöva identifieras. På så sätt skulle också ett mer tillförlitligt värde kunna tas fram. Utifrån det resultat jag fick i min studie, anser jag att problematiken kvarstår. Goodwillposterna behåller sina värden eller växer i vissa fall, vilket gör att ett fortsatt stort behov finns till att omvärdera goodwill till verkligt värde. Att göra en korrekt värdering av goodwill till verkligt värde förmodar jag är svårt och jag tror att olika former av prognoser behöver användas för att fastställa ett värde.

Jensen och Meckling (1976) tog fram principal-agent-teorin, där ledningen ansågs agera i egenintresse. Teorin sa också att ledningen har ett informationsövertag på ägarna av företaget. Ett övertag som ägarna med hjälp av övervakning i form av revisorer, som mer utförligt granskar företagens rapporter, vill få bort. I mitt arbete med att granska företagens årsredovisningar, märktes att informationen om immateriella tillgångar blivit allt mer omfattande. Det var stor skillnad mellan hanteringen och förklaringarna i noterna för immateriella tillgångar 1997 mot 2017. Det skulle kunna vara ett tecken på att principal-agent-teorin av Jensen och Meckling (1976) tillämpats. Det vill säga att ägarna av företagen vill minska informationsasymmetrin mellan sig och ledningen.

Att jag i min studie fick ett resultat att endast ett av fyra företag kunde visa på ett samband mellan införandet av IFRS 3 och större goodwillposter, kan bero på den valda branschen. Bankbranschen faller inom ramen för tvingande isomorfism, där de styrs av regleringar som lagar och rekommendationer. Samt att företagen inom branschen förväntas agera på ett liknande sätt (Carpenter & Feroz, 2001). Som sett till resultatet stämmer in på min studie. Manganaris et al. (2016) lyfter i sin studie upp att de skandinaviska bankerna har hög värder relevans och att börsnoterade banker tenderar att vara mer konservativa. Att bankerna agerar med mer konservatism gör att de inte verkar på samma sätt som andra företag. Där många gånger affärsidéer och koncept kan bytas genom åren för att bli mer konkurrenskraftiga på marknaden, eller följa konkurrenterna som banat väg för förändring av marknaden. Glaum et al. (2013) samt Pope och Mcleay

(2011) lyfter i sina studier upp att specifika egenskaper präglar redovisningen. Länder kan ha vissa redovisningstraditioner som påverkar redovisningen eller att företagen själva har specifika drag. Det gör att den jämförbarheten som ville uppnås med införandet av IFRS 3, inte alltid uppfylls. Andra aspekter som kan komma att påverka redovisningen är olika beroende på vilket land företaget befinner sig i.

Redovisningsstandard, lagstiftning och politiska system är exempel på faktorer som kommer till att påverka redovisningen (Manganaris et al., 2016). I bankbranschen är alla dessa faktorer med och påverkar, samt att lagstiftning och investerare studerar banker noga. Att bankerna är konservativa, har hög värder relevans och är tätt granskade av juridisk lagstiftning gör att deras värden på goodwillposten skiljer sig mot de flesta andra branscher. Där värder relevansen i många fall kanske överskrids för att åstadkomma bättre resultat.

6. Slutsats

Syftet med studien var att undersöka om det finns samband mellan införandet av IFRS 3 och värdeförändringar av goodwillposten i bankbranschen. Tidigare forskning visar på att det ska finnas ett samband mellan svenska företag och växande goodwillposter. I min studie visas att de svenska storbankerna inte helt följer sambandet. Endast ett av fyra studerade företag kan visa upp det samband som krävs, i övriga tre företag går det inte att påstå att goodwillposten växt efter 2005. Således går det inte att säga att alla branscher följer sambandet och att hanteringen av goodwill med stor sannolikhet skiljer sig mellan branscher. Under tiden jag arbetat med studien har jag fått en bredare inblick hur hanteringen av goodwill ser ut. Valet av just bankbranschen har lärt mig hur olika branscher påverkas av den yttre omgivningen och vilka krav som ställs på de.

Vidare forskning med en jämförelse mellan bankbranschen och andra branscher, hade kunnat ge en djupare förståelse för vilka skillnader som finns i hanteringen av goodwill mellan branscher. Fortsatt skulle också en metod med interjuver av revisorer, kunna ge en annan bild och en djupare praktisk förståelse av problemet, men det lämnar jag åt senare forskning.

Referenslista

Andersson, V., Ankarcrona, N., & Ledman, I. (2005) *Effekter på redovisningen efter införandet av IFRS 3. IAS 36 och IAS 38*. Magisteruppsats, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet

Beatty, A., & Weber, J. (2006). Accounting Discretion in Fair Value Estimates: An Examination of SFAS 142 Goodwill Impairments, *Journal of Accounting Research*, (44)2, 257-288.

Bjereld, U., Demker, M., & Hinnfors, J. (2009). *Varför vetenskap?* Lund: Studentlitteratur.

Carpenter, V.L., & Feroz, E.H. (2001). Institutional theory and accounting rule choice: An analysis of four US state governments' decisions to adopt generally accepted accounting principles. *Accounting, Organizations and Society*, 26(7-8), 565-596. doi: 10.1016/S0361-3682(00)00038-6

Dichev, I. (2008) On the Balance Sheet-Based Model of Financial Reporting, *Accounting Horizons*, (22)4, 453-470.

DiMaggio, P.J., & Powell, W.W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48(2), 147-160. Från [https://www-emeraldinsight-com.www.bibproxy.du.se/doi/abs/10.1016/S0742-3322\(00\)17011-1](https://www-emeraldinsight-com.www.bibproxy.du.se/doi/abs/10.1016/S0742-3322(00)17011-1)

Eriksson, L.T., & Hultman, J. (2014). *Kritiskt tänkande*.(2. uppl.). Stockholm: Liber AB

Fregert, K., & Jonung, L. (2014). *Makroekonomi: Teori, politik och institutioner*. (4.uppl.). Lund: Studentlitteratur

Gauffin, B., Hagström, T., & Nilsson, S. (2016). Rörelseförvärv enligt IFRS 3, tionde året – bättre än så här blev det inte, *Tidningen Balans, (Fördjupning)*1, 1-7.

Glaum, M., Schmidt, P., Street, D. L., & Vogel, S. (2013) Compliance with IFRS 3- and IAS 36-required disclosures across 17 European countries: company- and country-level determinants, *Accounting and Business Research*, 43(3), 163-204. doi: 10.1080/00014788.2012.711131

Hamberg, M., Paananen, M., & Novak, J. (2011). The adoption of IFRS 3: The effects of managerial discretion and stock market reactions. *European Accounting Review*, 20(2), 263 – 288. doi: 10.1080/09638181003687877

Handelsbanken (2018) Årsredovisning 2017. [https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icensv.nsf/vlookuppics/investor_relations_q-rapporter_hb_2017_sv_arsredovisning/\\$file/hb_2017_sv_arsredovisning.pdf](https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icensv.nsf/vlookuppics/investor_relations_q-rapporter_hb_2017_sv_arsredovisning/$file/hb_2017_sv_arsredovisning.pdf) [hämtad 2018-04-10]

- Handelsbanken (2016) Årsredovisning 2015.
[https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_q-rapporter_hb_2015_sv_arsredovisning/\\$file/hb_2015_sv_arsredovisning.pdf](https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_q-rapporter_hb_2015_sv_arsredovisning/$file/hb_2015_sv_arsredovisning.pdf) [hämtad 2018-04-10]
- Handelsbanken (2014) Årsredovisning 2013.
[https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_13_bokslut/\\$file/hb_13_bokslut.pdf](https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_13_bokslut/$file/hb_13_bokslut.pdf) [hämtad 2018-04-05]
- Handelsbanken (2012) Årsredovisning 2011.
[https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_11_sv_ar/\\$file/hb_11_sv_ar.pdf](https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_11_sv_ar/$file/hb_11_sv_ar.pdf) [hämtad 2018-04-10]
- Handelsbanken (2010) Årsredovisning 2009.
[https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_09_sv_ar_rev_las/\\$file/hb09sv_medfoto_ny.pdf](https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_09_sv_ar_rev_las/$file/hb09sv_medfoto_ny.pdf) [hämtad 2018-04-05]
- Handelsbanken (2008) Årsredovisning 2007.
[https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_07_sv_ar/\\$file/hb07sv_medfoto.pdf](https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_07_sv_ar/$file/hb07sv_medfoto.pdf) [hämtad 2018-04-10]
- Handelsbanken (2006) Årsredovisning 2005.
[https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_05_sv_ar_medfoto/\\$file/hb05sv_medfoto.pdf](https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_05_sv_ar_medfoto/$file/hb05sv_medfoto.pdf) [hämtad 2018-04-05]
- Handelsbanken (2004) Årsredovisning 2003.
[https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_03_sv_ar_medfoto/\\$file/shb2003sv.pdf](https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_03_sv_ar_medfoto/$file/shb2003sv.pdf) [hämtad 2018-04-10]
- Handelsbanken (2002) Årsredovisning 2001.
[https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_01_sv_ar_utanfoto/\\$file/hb01sv_utanfoto.pdf](https://www.handelsbanken.es/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_01_sv_ar_utanfoto/$file/hb01sv_utanfoto.pdf) [hämtad 2018-04-10]
- Handelsbanken (2000) Årsredovisning 1999.
[https://www.handelsbanken.es/shb/INeT/ICentSv.nsf/vLookUpPics/Investor_Relations_HB_99_sv_ar_utanfoto/\\$file/HB99sv_utanfoto.pdf](https://www.handelsbanken.es/shb/INeT/ICentSv.nsf/vLookUpPics/Investor_Relations_HB_99_sv_ar_utanfoto/$file/HB99sv_utanfoto.pdf) [hämtad 2018-04-10]
- Handelsbanken (1998) Årsredovisning 1997.
[https://www.handelsbanken.es/shb/INeT/ICentSv.nsf/vLookUpPics/Investor_Relations_HB_97_sv_ar_utanfoto/\\$file/HB97sv_utanfoto.pdf](https://www.handelsbanken.es/shb/INeT/ICentSv.nsf/vLookUpPics/Investor_Relations_HB_97_sv_ar_utanfoto/$file/HB97sv_utanfoto.pdf) [hämtad 2018-04-05]
- Hartwig, F. (2012) Preparers' and non-preparers' lobbying on the proposed prohibition of goodwill amortisation in ED3 'business combinations'. *The Finnish Journal of Business Economics* (63)3-4, 30-60
- Hartwig, F. (2013) Swedish and Dutch listed companies' compliance with IAS 36 paragraph 134 *International Journal of Disclosure and Governance* (12)1, 77-105

Jensen, M., & Meckling, W. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure, *Journal of Financial Economics*, (3)4, 305-360.

Johnson, J./Financial Accounting Standards Board, FASB. (2002) FASB Works with IASB toward Global Convergence. Hämtad 2018-03-11 från https://sebgroupp.com/siteassets/investor_relations_sv/arsredovisningar/arsredovisning_1997.pdf

Larsson, N. & Lagervall, J. (2006). *Redovisningseffekter på Goodwill före och efter IFRS 3 – en jämförelse mellan IT-branschen och skogsindustrin*. Kandidatuppsats, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet

Lönnqvist, R. (2011). *Årsredovisning: i aktiebolag och koncerner*. Lund: Studentlitteratur.

Manganaris, P., Spathis, C., & Dasilas, A. (2016). How institutional factors and IFRS affect the value relevance of conservative and non-conservative banks. *Journal of Applied Accounting Research*, 17(2), 211-236. doi: 10.1108/JAAR-09-2014-0094

Mazboudi, M. (2012). *Accounting choices under IFRS and their effect on over-investment in capital expenditures*. Masters thesis, Univesity of Iowa

Nordbanken (1998) Årsredovisning 1997. https://www.nordea.com/Images/37-97285/1997-12-31_Annual-Report-1997-Nordbanken-part-2_EN.pdf [hämtad 2018-04-10]

Nordea (2018) Årsredovisning 2017. <https://www.nordea.com/Images/37-247332/%C3%85rsredovisning%20Nordea%20Bank%20AB%202017.pdf> [2018-04-05]

Nordea (2016) Årsredovisning 2015. https://www.nordea.com/Images/37-102774/2015-12-31_%C3%85rsredovisning-2015-Nordea-Bank-AB_SV.pdf [hämtad 2018-04-10]

Nordea (2014) Årsredovisning 2013. https://www.nordea.com/Images/37-36844/2013-01-01_%C3%85rsredovisning-2013-Nordea-Bank-AB_SV.pdf [hämtad 2018-04-05]

Nordea (2012) Årsredovisning 2011. https://www.nordea.com/Images/37-36848/2011-01-01_%C3%85rsredovisning-2011-Nordea-Bank-AB_SV.pdf [hämtad 2018-04-10]

Nordea (2010) Årsredovisning 2009. https://www.nordea.com/Images/37-150748/2009-12-31_%C3%85rsredovisning-2009-Nordea-Bank-AB_SV.pdf [hämtad 2018-04-05]

Nordea (2008) Årsredovisning 2007. https://www.nordea.com/Images/37-36856/2007-01-01_Annual-Report-2007-Nordea-Bank-AB_EN.pdf [hämtad 2018-04-10]

Nordea (2006) Årsredovisning 2005. https://www.nordea.com/Images/37-36858/2005-01-01_Annual-Report-2005-Nordea-Bank-AB_EN.pdf [hämtad 2018-04-05]

Nordea (2004) Årsredovisning 2003. https://www.nordea.com/Images/37-36860/2003-01-01_Annual-Report-2003-Nordea-Bank-AB_EN.pdf [hämtad 2018-04-10]

Nordea (2002) Årsredovisning 2001. https://www.nordea.com/Images/37-36862/2001-01-01_Annual-Report-2001-Nordea-Bank-AB_EN.pdf [hämtad 2018-04-10]

Meritanordbanken (2000) Årsredovisning 1999. https://www.nordea.com/Images/37-36865/1999-01-01_MeritaNordbanken-Annual-Report-1999_EN.pdf [hämtad 2018-04-10]

Pope, P. F., & McLeay, S. J. (2011). The European IFRS experiment: objectives, research challenges and some early evidence, *Accounting and Business Research*, 41(3), 233-266. doi: 10.1080/00014788.2011.575002

<http://www.historicalstatistics.org/Jamforelsepris.htm>

SEB (2018) Årsredovisning 2017.

https://sebgroup.com/siteassets/investor_relations_sv/arsredovisningar/arsredovisning_2017.pdf [hämtad 2018-04-05]

SEB (2016) Årsredovisning 2015.

https://sebgroup.com/siteassets/investor_relations_sv/arsredovisningar/arsredovisning_2015.pdf [hämtad 2018-04-10]

SEB (2014) Årsredovisning 2013.

https://sebgroup.com/siteassets/investor_relations_sv/arsredovisningar/arsredovisning_2013.pdf [hämtad 2018-04-05]

SEB (2012) Årsredovisning 2011.

https://sebgroup.com/siteassets/investor_relations_sv/arsredovisningar/arsredovisning_2011.pdf [hämtad 2018-04-10]

SEB (2010) Årsredovisning 2009.

https://sebgroup.com/siteassets/investor_relations_sv/arsredovisningar/arsredovisning_2009.pdf [hämtad 2018-04-05]

SEB (2008) Årsredovisning 2007.

https://sebgroup.com/siteassets/investor_relations_sv/arsredovisningar/arsredovisning_2007.pdf [hämtad 2018-04-10]

SEB (2006) Årsredovisning 2005.

https://sebgroup.com/siteassets/investor_relations_sv/arsredovisningar/arsredovisning_2005.pdf [hämtad 2018-04-10]

SEB (2004) Årsredovisning 2003.

https://sebgroup.com/siteassets/investor_relations_sv/arsredovisningar/arsredovisning_2003.pdf [hämtad 2018-04-10]

SEB (2002) Årsredovisning 2001.

https://sebgroup.com/siteassets/investor_relations_sv/arsredovisningar/arsredovisning_2001.pdf [hämtad 2018-04-10]

SEB (2000) Årsredovisning 1999.

https://sebgroup.com/siteassets/investor_relations_sv/arsredovisningar/arsredovisning_1999.pdf [hämtad 2018-04-10]

SEB (1998) Årsredovisning 1997.

https://sebgroup.com/siteassets/investor_relations_sv/arsredovisningar/arsredovisning_1997.pdf [hämtad 2018-04-10]

Swedbank (2018) Årsredovisning 2017.

https://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@ir/documents/financial/cid_2580377.pdf [hämtad 2018-04-05]

Swedbank (2016) Årsredovisning 2015.

https://www.swedbank.se/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@ir/documents/financial/cid_1972584.pdf [hämtad 2018-04-10]

Swedbank (2014) Årsredovisning 2013.

https://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@ir/documents/financial/cid_1330209.pdf [hämtad 2018-04-05]

Swedbank (2012) Årsredovisning 2011.

https://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@ir/documents/financial/cid_492271.pdf [hämtad 2018-04-10]

Swedbank (2010) Årsredovisning 2009.

https://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@com/documents/article_fm_942723.pdf [hämtad 2018-04-05]

Swedbank (2008) Årsredovisning 2007.

https://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@com/documents/article_fm_562295.pdf [hämtad 2018-04-05]

Swedbank (2006) Årsredovisning 2005.

https://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@com/documents/article/fm_289250.pdf [hämtad 2018-04-05]

Swedbank (2004) Årsredovisning 2003.

https://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@com/documents/article/fm_184558.pdf [hämtad 2018-04-10]

Swedbank (2002) Årsredovisning 2001.

https://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@com/documents/article/fm_184605.pdf [hämtad 2018-04-10]

Swedbank (2000) Årsredovisning 1999.

https://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@com/documents/article/fm_18319.pdf [hämtad 2018-04-10]

Swedbank (1998) Årsredovisning 1997.

https://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@com/documents/article/fm_18313.pdf [hämtad 2018-04-10]

Unibank (2000) Årsredovisning 1999. https://www.nordea.com/Images/37-36864/1999-01-01_Unibank-Annual-Report-1999_EN.pdf [hämtad 2018-04-10]

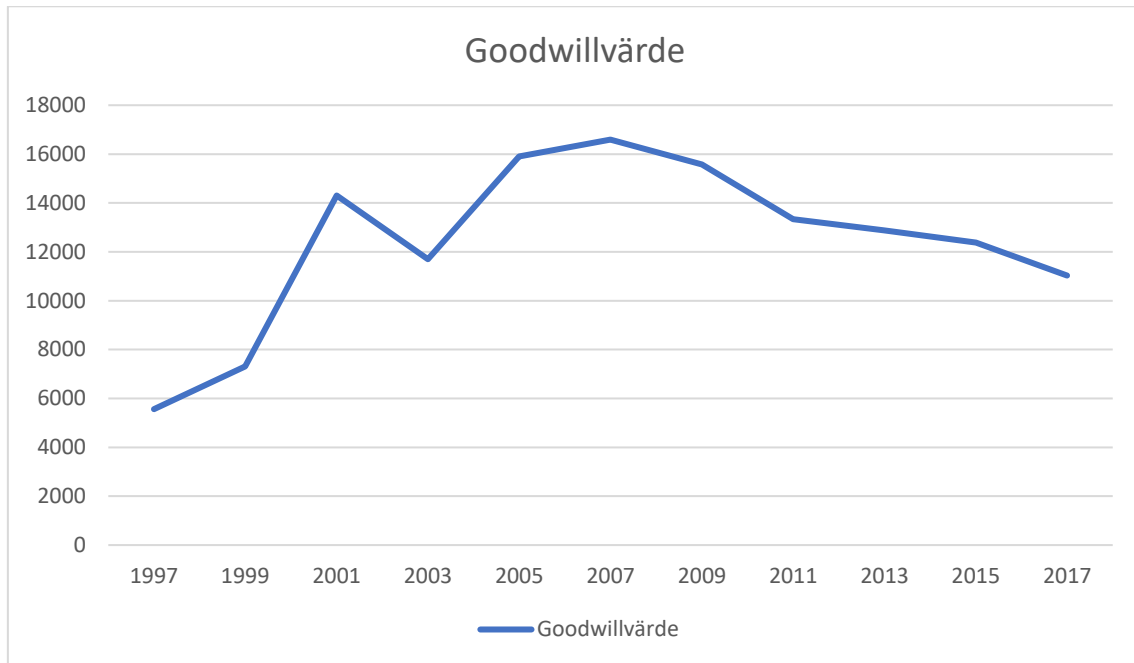
Trost, J. (2012). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur

Watts, R.L., & Zimmermann, J.L. (1990). Positive accounting theory: A ten year perspective. *The accounting review*, 65(1), 131-156. Från http://www.jstor.org/www.bibproxy.du.se/stable/247880?seq=2#page_scan_tab_content

s

Appendix

Appendix.1 Linjediagram över goodwillvärdets utveckling inom den svenska bankbranschen, mellan åren 1997–2017.

Källa: Egen utvecklat diagram